Cena numeru 6 groszy.

№ 64 SOSNOWIEC. — wtorek 20 marca 1917 roku. Rok VIII.

ISKRA

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY i LITERACKI.

Cena ogłoszeń: na 1-ej stronie za wiersz petitowy 60 kop na III-ej stronie — 30 kop. na IV-ej stronie — 20 kop. nadesłane za wiersz. garmontowy — 1 rub. Drobne ogłoszenia po 3 kop. za wyraz. Załączenia po 3 rub. od tysiąca.

Redakcja i Administracja mieszczą się pod № 1-ym przy ul. Krzywej w Sosnowcu. — Telefon №. 298

Adres dla listów i depesz „Iskra" Sosnowiec.

Prenumerata wynosi: Z odnoszeniem rocznie rb. 9.00 — półrocznie 4.50 — kwartalnie 2.25 — miesięcznie 75 kop., z przesyłką pocztową 1 m. 80 f. miesięcznie, Cena numeru pojedyńczego — 10 groszy.

Redakcja otwarta od 8 r. do 7 w. — Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Oddziały własne: w Będzinie Małachowskiego 9, w Dąbrowie Sienkiewicza 6, i w Zawierciu

Manifest rządu prowizorycznego.

PETERSBURG. Petersburska Ajencja telegraficzna donosi pod datą 16 marca: Rząd prowizoryczny ogłosił następującą proklamację:

Obywatele! Prowizoryczny komitet wykonawczy Dumy państwowej, poparty pomocą garnizonu i mieszkańców stolicy, złamał obecnie zupełnie szkodliwy wpływ dawnego rządu tak, iż teraz przystąpić może do silnej organizacji władzy wykonawczej. W chwili obecnej komitet prowizoryczny mianuje następujących ministrów pierwszego gabinetu narodowego, których dawniejszą działalność publiczna i polityczna zapewnia im zaufanie kraju.

Nowy rząd chce zbudować politykę na następujących zasadach:

1) Ogólna amnestja dla wszystkich osób, które popełniły przestępstwa charakteru politycznego lub religijnego, a między niemi również czyny terrorystyczne, rewolty wojskowe i przestępstwa przeciwko ustawom rolnym.

2) Wolność poglądów, wolność prasy, wolność stowarzyszeń i zebrań, oraz prawo strejkowe z rozciągnięciem tych praw na osoby wojskowe w obrębie granic, na jakie pozwalają warunki militarne i techniczne.

3. Zniesienie wszelkich ograniczeń spowodowanych względami socjalnymi, religijnymi i narodowymi.

4) Bezpośrednie przedsięwzięcie przygotowań do zwołania zebrania konstytucyjnego, które, opierając się na powszechnem prawie głosowania, ma ukonstytuować rząd i uchwalić konstytucję.

5) Instytucje policyjne zostaną zastąpione przez milicję narodową z szefami z wyboru, podwładnymi kierownictwu samorządu.

6) Wybory komunalne odbywać się będą na podstawie powszechnego prawa wyborczego

7) Wojska, które brały udział w rewolucji nie zostaną rozbrojone, lecz będą konsygnowane w Petersburgu.

8) zniesienie wszelkich ograniczeń dla żołnierzy pod względem praw socjalnych jakie posiadają inni obywatele, lecz wszakże z zastosowaniem surowej dyscypliny wojskowej na służbie czynnej.

Rząd prowizoryczny przywiązuje wagę do tego, by dodać, że nie zamierza korzystać ze stanu wojennego, ażeby odroczyć przeprowadzenie wyżej wymienionych reform.

Manifest carski.

PETERSBURG. Doniesienie Petersburskiej Agencji Telegraficznej:

Manifest cesarski.

My z Bożej łaski, Mikołaj II, cesarz wszechrosyjski, wielki książę finlandzki i t. d. komunikujemy niniejszym naszym wiernym poddanym co następuje:

W dniach wielkiej walki przeciwko zewnętrznemu wrogowi, który od 3 lat usiłuje podbić naszą ojczyznę, Bóg raczył zesłać na Rosję nową próbę. Wewnętrzne trudności grożą wywarciem fatalnego wpływu na ostateczny wynik uporczywej wojny. Przyszłość Rosji, honor naszej armji szczęście narodu i cała przyszłość naszej drogiej ojczyzny domagają się, by wojna za wszelką cenę przeprowadzona została do zwycięskiego końca. Okrutny wróg czyni ostatnie wysiłki i bliską jest chwila, gdy nasze dzielne wojsko w połączeniu z naszymi zwycięzkimi sprzymierzeńcami zdepcze ostatecznie wroga. W tych dniach, decydujących o życiu Rosji, uznaliśmy za obowiązek sumienia konieczność ulżenia naszemu narodowi w ścisłem zjednoczeniu i organizacji wszystkich sił jego, dla urzeczywistnienia szybkiego zwycięstwa. Dlatego też zgodnie z Dumą państwową uznaliśmy za właściwe zrzec się korony państwa rosyjskiego i złożyć władzę najwyższą. Ponieważ nie chcemy rozłączać się z naszym ukochanym synem, nasze prawa dziedziczne przelewamy na brata naszego, Wielkiego Księcia Michała Aleksandrowicza, którego uznamy przy wstąpieniu na tron państwa rosyjskiego. Upoważniamy brata naszego w zupełnej zgodzie z przedstawicielami narodowymi do rządzenia, podtrzymywania urządzeń prawnych i do złożenia na nie niezłomnej przysięgi w imieniu ukochanej ojczyzny. Wzywamy wszystkich wiernych synów ojczyzny do spełnienia świętego obowiązku względem niej, do posłuszeństwa względem cara w ciężkiej chwili proby narodowej i do pomagania wraz z przedstawicielami narodu w prowadzeniu państwa rosyjskiego na drogę do szczęścia i sławy. Niech Bóg chroni Rosję!

Mikołaj.

Wielki ks. Michał zrzeka się tronu,

NEW VORK, „Associated Pres" dowiadujemy się z Petersburga: W piątek o g. 2. m. 30 popołudniu wielki ks. Michał zrzekł się również tronu.

Car Aleksy.

SZTOKHOLM, Szwedzka ajencja Telegraficzna donosi z Londynu: Z Petersburga komunikują, że wielki ks., następca tronu Aleksy został upatrzony na cesarza, Wielki ks. Michał będzie regentem do dojścia cesarza do pełnoletności,

Odezwa W. ks. Michała

KOPENHAGA. Według doniesienia Biura Ritzau, wielki książę Michał Aleksandrowicz wydał odezwę, w której oświadcza, iż może objąć najwyższą władzę, o ile naród powoła go przed plebiscyt.

Ultimatum,

KOPENHAGA. Donoszą tu przez Sztokholm, że rząd rewolucyjny postawił carowi ultimatum, żądając odeń podpisania manifestu, któryby uznawał bez zastrzeżeń nowoutworzone położenie polityczne

Zmiana konstytucji,

HAGA. Z Petersburga donoszą przez Londyn, że w dniach najbliższych oczekiwane jest proklamowanie nowej monarchji konstytucyjnej z prawami monarchy znacznie ograniczonami. Zwycięstwo rewolucji ma być rzekomo zupełne.

Oznaczałoby to równocześnie energiczne kontynuowanie wojny?

Zamordowanie Protopopowa.

KOPENHAGA. Potwierdzają też wiadomości, jakoby Protopopow został zamordowany.

Cesarz Mikołaj w mocy rewolucjonistów.

SZTOKHOLM. Wbrew dotychczasowym wiadomościom, w kołach dyplomatycznych dobrze poinformowanych zapewniają, że cesarz rosyjski nie znajduje się na froncie, lecz przebywa w Petersburgu, w pałacu Taurydzkim, pod strażą rewolucjonistów.

Pogłoski o śmierci ambasadora Buchanana.

BERLIN. „Berliner Tageblatt" dowiaduje się od swojego korespondenta sztokholmskiego, że w Haparandzie krąży wieść, jakoby ambasador angielski Buchanan miał być zamordowany, Podejrzenie morderstwa pada na zwolenników dawniejszego rządu, którzy w Buchananie widzieli główną sprężynę rewolucji.

Abdykacja cara Mikołaja.

PETERSBURG, Petersburska Agencja Telegraficzna opublikowała manifest cesarski, w którym cesarz, ażeby ułatwić narodowi ścisłą łączność i organizację sił dla szybkiego zwycięstwa w jedności z dumą, oświadcza, iż składa koronę, zaś, ażeby nie rozłączać się z ukochanym synem, składa następstwo w ręce wielkiego księcia Michała.

Bunty w Moskwie.

Na podstawie wiadomości otrzymanych w Petersburgu, położenie w Moskwie nie układa się według życzeń rewolucjonistów. Wojska tamtejsze nie przeszły na stronę rewolucjonistów. Toczą się bezustannie walki uliczne. Wojska policyjne trzymają się jeszcze.

Gabinet narodowy.

SZTOKHOLM. Komitet wykonawczy Dumy ogłosił następującą listę członków nowego gabinetu narodowego.

Ks. Lwow, prezes Związku ziemstw, mianowany został prezesem gabinetu oraz ministrem spraw wewnętrznych.

Milukow—ministrem spraw zewnętrznych. Kerenskij—ministrem sprawiedliwości. Wiceprezes Dumy, Niekrasow — ministrem komunikacji.

Konowałow — ministrem handlu i przemysłu. Prof. Manuiłow — ministrem oświaty. B. prezes Dumy, Guczkow—ministrem wojny a tymczasowo i marynarki.

Szyngarew — rolnictwa Tereszczenko—ministrem finansów. Gedniew—kontrolerem państwa.

Komitet wykonawczy.

SZTOKHOLM. Dziennik „Dagens Nyheter" wymienia nazwiska członków komitetu wykonawczego rosyjskiego.

Prezesem komitetu jest prezes Dumy Rodzianko, wiceprezem zaś Czcheidze, przywódca partji socjalistycznej w Dumie. Członkami komitetu są; Kerenskij, przywódca t. zw. partji pracy, Milukow, przywódca kadetów i naczelny redaktor „Rieczi", Konowałow, wiceprezes Dumy, Karnułow, oficer kozacki, Dmitriukow, sekretarz biura Dumy, Izjessi, wice sekretarz postępowców Dumy. Szydłowskij, prezes bloku dumskiego, Niekrasow, były profesor w Tomsku. obecnie publicysta, książę Lwow z partji centrum, wreszcie Szulgin, były nacjonalista, obecnie liberalny redaktor w Kijowie.

Minister do spraw w Finlandji.

PETERSBURG. Doniesienie Petersburskiej Ajencji Telegraficznej: Rząd prowizoryczny mianował deputowanego Rodiczewa ministrem do spraw Finlandji. Rodiczew otrzymał rozkaz natychmiastowego odjazdu do Finladji.

Z Tymczasowej Rady stanu.

Na posiedzeniu rady departamentu skarbu rozstrząsane były liczne projekty i podania. Między innemi rozpoznawano sprawę Polskiej krajowej kasy

pożyczkowej, projektowanej przez władze niemieckie, i ewentualne jej rozciągnięcie na okupację austrjacką. W związku z tem departement skarbu złożył wniosek w wydziale wykonawczym Rady Stanu, aby udział społeczeństwa polskiego w zarządzie kasy pożyczkowej był zapewniony oraz interesy i społeczeństwa były dostatecznie zabezpieczone. Z innych spraw w radzie departamentu rozpoznawano zmianę ustawy Tow. kredytowego m. Warszawy oraz narad zano się nad sprawą pomocy finansowej dla Warszawy.

W zakresie prac przygotowawczych departament skarbu przystąpił do opracowania projektu organizacji przyszłej skarbowości polskiej, co wymaga zapoznania się dokładnego z wydatkami i dochodami Królestwa przed wojną oraz zarządzeniami skarbowemi, podatkami i budżetami obu państw okupujących.

Aby zapewnić sobie dostateczną pomoc fachową, dyrektor departamentu skarbu zwrócił się do wybitnych znawców polskich spraw finansowych z prośbą o współudział i pomoc w pracach departamentu.

Departament skarbu przystępuje również do przygotowania ogólnego oszacowania szkód wojennych w kraju oraz zajął się już sprawą przygotowania wzajemnych finansowych rozrachunków, jakie państwo polskie będzie musiało przeprowadzić przy zawarciu pokoju z rządem rosyjskim i z rządami okupacyjnemi.

Przystąpił również departament skarbu do przygotowania projektu polskiego Banku emisyjnego.

Kronika.

Z Sosnowca.

Wieczór Kościuszkowski. Zapowiedziany wieczór ku uczczeniu rocznicy Insurekcji urządzany staraniem Domu Ludowego i „Przyszłości“ odbędzie się nieodwołalnie w nadchodzącą sobotę, dnia 24 marca, w sali Związku Żelaznego na Pogoni.

Inicjatorzy zrobili wszystko, co tylko było możliwem, aby ta, po raz pierwszy u nas w Sosnowcu obchodzona rocznica, wypadła jaknajokazalej i pozostawiła po sobie dłuższe wspomnienie.

Przygotowano więc dwie nowe dekoracje: do apoteozy i „Przysięgi“, które wykonał znany już w Sosnowcu z prac tego rodzaju artysta malarz p. Anders.

Wykonania programów artystycznych podjęło się bezinteresownie biuro techniczne i reklamowe „Technik“.

Próby sceniczne i chóralne już ukończono.

Spodziewać się należy, że publiczność dopisze, bowiem wieczór ten powtórzonym być nie może.

Wieczór rozpocznie się o godzinie kwandrans przed ósmą, skończy zaś o dziesiątej.

Bilety od 2 rb. do 25 kop. nabywać można od dziś w sklepie W-go Czechowskiego przy ulicy 3 Maja.

Zaliczenie pocztowe. „D. Warsch Ztg.“ donosi:

„W prywatnej komunikacji pocztowej wewnątrz jenerał-gubernatorstwa warszawskiego, dopuszczone zostaną zaliczenia pocztowe pieniężne do wysokości 800 marek na przesyłki polecone. W adresie winno być napisane: Zaliczenie... marek... fenigów“. Wysokość zaliczenia musi być wypisana w walucie markowej (w niemieckiem języku), pozatem zaś—nazwisko i adres wysyłającego, całkowicie i wyraźnie. Wysyłający, oprócz opłaty za taką przesyłkę bez zaliczenia, dopłaca 10 fen. Z zainkasowanej sumy odliczona zostaje opłata za przekaz pocztowy. Termin przetrzymywania zaliczeń wynosi 7 dni i liczyć się będzie od dnia następującego po wręczeniu zawiadomienia poczcie gminnej. Na prośbę adresata, termin przetrzymania może być przedłużony o 7 dni, jeżeli wysyłający po upływie pierwszego terminu nie zażądał wyraźnie przesyłki powrotnej.

Odczyt o brygadjerze Piłsudskim. Przypominamy, że w poniedziałek dnia 19 marca o godzinie 8 wieczorem w sali teatru „Zacisze“ znany prelegent warszawski p. Medard Downarowicz wygłosi odczyt „O brygadjerze Józefie Piłsudskim“. Odczyt ten organizuje ruchliwa Liga kobiet P. W. w Sosnowcu dla uczczenia imienin Piłsudskiego, które przypadają dnia 19 marca roku b.

Bilety wcześniej nabywać można w księgarni Wnej p. Regulskiej.

Sensacja. Wielką sensację w mieście wywołało pojawienie się w dniu wczorajszym na ulicy 3 Maja kilku urzędniczek kolejowych w strojach męskich, szczególniej wśród gawiedzi ulicznej.

Związek kolejarzy. W Komitecie Związku pracowników kolejowych w Warszawie ułożono imienną listę członków z podziałem ich na specjalności zawodowe. Do Związku tego należy wielu kolejarzy z Sosnowca.

Długotrwała zima. Tak długiej zimy, jak w tym roku najstarsi ludzie nawet nie pamiętają. Za parę dni podług kalendarza zaczyna się wiosna, a tu zimno trwa bez przerwy.

Transport wołów. W ubiegły piątek nadszedł większy transport bydła zakupionego przez firmę Bci Frankowskich w Sieradzkim, które podzielono zostało pomiędzy komisjami żywnościowemi m. Sosnowca i Będzina.

Kurs monetarny. Marki w kantorach wymiany pieniędzy obecnie płacone są po 45 kop., korony po 27 kop. i ruble rosyjskie po 1 rb. 3 kop. na bony.

O kartofle. Dlaczego Komisja żywnościowa zaprzestała sprzedaży kartofli? Produkt ten lubo zmarznięty chętnie był nabywany wobec braku innego pożywienia.

Wylewy. Wskutek gwałtownej odwilży rzeki nasze: Czarna Przemsza i Brynica zalały niżej położone pola, łąki i woda gwałtownie przybiera, grożąc poważnemi wylewami. Ulice na Starym Sosnowcu zalane są wodą, jak również niektóre ulice na Pogoni i tunel około fabryki Huldszyńskich. Woda zaczyna się przedostawać do piwnic domów, położonych przy tych ulicach.

Z Warszawy.

Zapis dla Muzeum Narodowego w Warszawie. „Kurjer Warsz.“ donosi: Konsulat hiszpański w Warszawie otrzymał w tych dniach z Londynu zawiadomienie, że zmarły tam niedawno nagłą śmiercią na apopleksję, wywołaną zdenerwowaniem wojennem ś. p. Stanisław Krajewski, uczynił na rzecz Muzeum narodowego w Warszawie olbrzymi zapis. Mianowicie przekazał on tej instytucji wielką galerję obrazów, dużo pamiątek polskich, między innemi po Juljuszu Słowackim, kałamarz pióra wieszcza i t. p. oraz znaczny fundusz w gotówce. Zmarły był właścicielem dużego majątku ziemskiego, który zapisał żonie, oraz kilku kamienic w Warszawie. Egzekutorami testamentu wyznaczył zapisodawca Ignacego Paderewskiego, oraz adwokata Marjana Zbrowskiego.

List, zawiadamiający o zapisie tym tutejszego konsula hiszpańskiego, Loewenberga, podpisany jest w imieniu komitetu pomocy dla emigrantów polskich przez Alma Tademę. W liście tym zwraca się uwagę na to, że zapis może być dla Muzeum stracony, jeśli niezwłocznie nie będą podjęte kroki celem jego zrealizowania.

Wydział teologiczny na uniwersytecie warszawskim będzie otwarty zapewne z początkiem semestru następnego. Dowiadujemy się, że wkrótce nastąpi już ostateczne porozumienie co do programu nauk na podstawie złożonych projektów.

Hołd dla W. Ks. Poznańskiego. Prezydjum R. G. O. korzystając z pobytu w Warszawie J. E. ks. arcybiskupa gnieźnieńsko poznańskiego, Ed. Dalbora, złożyło hołd dziękczynny J. E. ks. arcybiskupowi, jako przewodniczącemu poznańskiego komitetu niesienia pomocy w Królestwie Polskiem.

W imieniu prezydjum RGO przemawiał Eustacy ks. Sapieha, wyrażając najgorętsze podziękowanie za pomoc wydatną, jaką komitet poznański pod przewodnictwem J. E. ks. arcybiskupa okazuje Królestwu.

Na skarb narodowy. Kancelarja Tymcz. Rady Stanu otrzymała od Chełmskiego Komitetu zbierania składek na Skarb Narodowy R. S. następujące fundusze i przedmioty pg. dołączonych wykazów, a mianowicie: w banknotach i niklu kor. 1653.50, rb. 126.91, mk. 15.48; w monecie srebrnej kor. 312, rb. 25,30; w złocie kor. 20, rb. 50, mrk. 30 oraz 20 kawałków złotych wagi 67,6 gr., 31 kawałków srebrnych wagi 883,5 gram, 7 star. monet wagi 37 gram.

Zjazd techników polskich. W dn. 12—15 kwietnia r. b. odbędzie się w Warszawie zjazd techników polskich.

Różne wieści.

Żydzi w Rosji. Organ synodu „Kołokoł“ stwierdza widocznie na podstawie informacji zaczerpniętych wprost w kołach urzędowych, że nie istnieje zamiar zniesienia dotychczasowych ograniczeń osiadłości dla żydów w Rosji. Ci ostatni pozostaną w dalszym ciągu, jak było dotąd, żywiołem przez Rosję oficjalną prześladowanym. Wszelkim pogłoskom co do zmiany kursu rządowego względem żydów należy zaprzeczyć.

O język polski w wyższych szkołach. Podczas obrad nad etatem szkolnictwa w pruskiej Izbie posłów poseł centrowy Hinzmann zwrócił się do ministra oświaty z prośbą, ażeby wziął pod rozwagę zaprowadzenie w wyższych szkołach na obszarach pogranicznych fakultatywnej (dowolnej) nauki języków polskiego, względnie flamandzkiego.

Komisja polityczna Koła polskiego. Pisma warszawskie donoszą, że we wtorek odbyło się w Wiedniu posiedzenie komisji politycznej. Trwało ono cały dzień. Prezes Biliński złożył sprawozdanie ze stanu sprawy polskiej w Królestwie i Galicji, z audjencji swej u cesarza i u ministra spraw zagranicznych Czernina. W dyskusji zabierali głos pp. Śliwiński, Daszyński, Tarnowski, Moraczewski, Długosz, Lubomirski, dr. Marek, Sredniawski. — Znalazła stwierdzenie zgodna opinja wszystkich obecnych, że akt z 5 listopada, którym państwo polskie zostało wskrzeszonem, jest w dobie obecnej zdobyczą narodową i że należy występować przeciwko niedocenianiu doniosłości tego aktu dla sprawy polskiej. W sprawie wyodrębnienia Galicji należy żądać zupełnej autonomji politycznej, gospodarczej i finansowej dla kraju.

Rozkład jazdy pociągów kolejowych

Przychodzą do Sosnowca z

Ząbkowic:—7,46 rano—osob.
Skierniewic:—9,02 rano—osob.
Warszawy:—12,45 w południe — osob.
Warszawy: — 1,32 w południe — posp.
Warszawy: — 11,57 w nocy — osob.
Warszawy: — 5,51 nad ranem — posp.

Odchodzą z Sosnowca do

Warszawy:—11,20 w nocy — posp.
Warszawy:—7,15 rano — osob.
Ząbkowic:—9,30 rano — osob.
Warszawy:—10,57 przed południem — posp.
Częstochowy:—3,01 popołudniu — osob.
Warszawy: — 6,50 wieczorem — osob.

Redaktor odpowiedzialny i wydawca Ryszard Monsiorski. Drukarnia Ryszarda Monsiorskiego

Za pozwoleniem cenzury niemieckiej m. Sosnowca.